

**Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe (BIPBA)
Cofnodion y Bwrdd Arbennig
cynhaliwyd ar 25 Mehefin 2025 am 12:00pm**

Yn bresennol:		
Jan Williams	(JW)	Cadeirydd
Stephen Spill	(SS)	Is-gadeirydd
Abigail Harris	(AH)	Prif Swyddog Gweithredol
Richard Evans	(RE)	Cyfarwyddwr Meddygol Gweithredol a Dirprwy Brif Weithredwr
Jean Church	(JC)	Aelod Annibynnol
Jackie Davies	(JD)	Aelod Annibynnol
Marie Davies	(MD)	Cyfarwyddwr Gweithredol Cynllunio a Phartneriaethau
Deb Lewis	(DL)	Prif Swyddog Gweithredu/Cyfarwyddwr Gweithredol Gofal Sylfaenol a Chymunedol ac Iechyd Meddwl ac Anableddau Dysgu
Anne-Louise Ferguson	(ALF)	Aelod Annibynnol
Andrew Griffiths	(AG)	Aelod Annibynnol
Darren Griffiths	(DG)	Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Pherfformiad
Matthew John	(MJ)	Cyfarwyddwr Digidol
Keith Lloyd	(KL)	Aelod Annibynnol
Nicola Matthews	(NM)	Aelod Annibynnol
Christine Morrell	(CM)	Cyfarwyddwr Gweithredol Proffesiynau Perthynol i Iechyd a Gwyddor Iechyd
Reena Owen	(RO)	Aelod Annibynnol
Patricia Price	(PP)	Aelod Annibynnol
Gill Richardson	(GR)	Cyfarwyddwr Cynorthwyol Polisi, Ymchwil a Datblygu Rhyngwladol
Tina Ricketts	(TR)	Cyfarwyddwr Gweithredol y Gweithlu a Datblygu Sefydliadol
Liz Rix	(LR)	Cyfarwyddwr Gweithredol Nyrsio a Phrofiad Cleifion
Nuria Zolle	(NZ)	Aelod Annibynnol (trwy Teams)

Hefyd yn Bresennol:		
Jason Blewitt	(JB)	Archwilio Cymru
Hazel Lloyd	(HL)	Cyfarwyddwr Llywodraethu Corfforaethol
Osian Lloyd	(OL)	Pennaeth Archwilio Mewnol
Leanne Malough	(LM)	Archwilio Cymru

Claire Mulcahy	(CM)	Uwch Reolwr Llywodraethu Corfforaethol
Carys Richards	(CR)	Uwch Reolwr Llywodraethu Corfforaethol
Claire Taylor	(CT)	Llais
Richard Thomas	(RT)	Cyfarwyddwr Craffter, Cyfathrebu ac Ymgysylltu
Sarah Utlely	(SU)	Archwilio Cymru
Mel Walker	(MW)	Adolygydd Allanol

Ymddiheuriadau:

Ddim yn Berthnasol

Acronymau

BIPBA	Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe	DoI	Datganiadau o Fuddiant
LIC	Llywodraeth Cymru	AC	Pwyllgor Archwilio
AW	Archwilio Cymru	IMTP	Cynllun Tymor Canolig Integredig
AGM	Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol	RPB	Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
CHC	Gofal Iechyd Parhaus y GIG	WODC	Pwyllgor y Gweithlu a Datblygu Sefydliadol
BIPHDD	Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda	CMHT	Timau Iechyd Meddwl Cymunedol
LA	Awdurdod Lleol	MH	Iechyd Meddwl
LD	Anableddau Dysgu	DDRIC	Pwyllgor Digidol, Data, Ymchwil ac Arloesi
QSC	Pwyllgor Ansawdd a Diogelwch		

Dechreuodd y cyfarfod am 12:04.

Cyf Cofnod:

Eitem Agenda

RHAN 1: MATERION RHAGARWEINIOL

1.1 CROESO AC YMDDIHEURIADAU

101/25

Agorodd JW y cyfarfod drwy estyn croeso cynnes i bawb, ac yn enwedig i CT o Llais, a oedd yn bresennol ar y Bwrdd am y tro cyntaf.

	Nododd JW rôl y Bwrdd fel Corff Llywodraethol y sefydliad a'r lefel uchaf o wneud penderfyniadau, gyda stiwardiaeth ariannol dros £1.75bn o arian cyhoeddus. Roedd gan y Bwrdd raglen o gyfarfodydd bob deufis; fodd bynnag, roedd adegau pan oedd yn rhaid i'r Bwrdd gyfarfod y tu allan i'r cylch hwn, gyda'r cyfarfod Bwrdd arbennig hwn yn un o'r adegau hynny. Yna crynhodd JW bwrpas y cyfarfod.
--	--

1.2 DATGANIAD O FUDDIANNAU

102/25	Datganodd RO a CM fuddiant yn eitem 4.2 ar yr Agenda: yr Adroddiad Iechyd Meddwl ac Anableddau Dysgu; Roedd KL eisoes wedi cofrestru ei ddiddordeb. Nid oedd unrhyw ddatganiadau eraill heblaw am y rhai sydd eisoes ar y gofrestr Datganiadau o Fuddiant.
--------	--

RHAN 2: CYFRIFON BLYNYDDOL

2.1 CYFRIFON BLYNYDDOL 2024-25

103/25	<p>Dywedodd DG fod y Pwyllgor Archwilio (AC) wedi derbyn y Cyfrifon Blynyddol drafft ym mis Mai 2025 a'i fod wedi cyfarfod eto yn union cyn cyfarfod y Bwrdd. Diolchodd DG i dîm Archwilio Cymru a thîm cyllid y Bwrdd Iechyd am eu gwaith yn cyflawni cyfrifon archwiliedig 2024/25.</p> <p>Roedd yr AC wedi craffu'n fanwl ar y cyfrifon, yn ogystal ag Archwilio Cymru (AW) Tynnodd sylw at un mater arwyddocaol a amlygwyd yn adroddiad AW ISA260: yr angen i gryfhau trefniadau llywodraethu ar gyfer penodiadau cyfarwyddwyr gweithredol dros dro; ni chrybwyllwyd unrhyw faterion arwyddocaol eraill.</p> <p>Dywedodd DG fod BIPBA wedi methu â chyflawni ei ddyletswydd statudol i gwrdd â'i derfyn adnoddau refeniw dros gyfnod o dair blynedd; nid oedd gan y sefydliad Gynllun Tymor Canolig Integredig (IMTP) cytbwys tair blynedd wedi'i gymeradwyo; byddai hyn yn arwain at farn archwilio rheoleidd-dra cymwys.</p> <p>Diolchodd JW i DG a'r tîm cyllid am eu gwaith caled a'u diwydrwydd wrth lunio'r cyfrifon. Yna gwahoddodd NZ, fel cadeirydd yr AC, i wneud sylwadau.</p> <p>Sicrhaodd NZ y Bwrdd fod yr AC wedi ystyried pob elfen o'r cyfrifon a'r adroddiadau; roedd hi'n fodlon ar yr holl newidiadau a wnaed, yn erbyn llwybr archwilio cadarn. Fel cadeirydd yr AC, cymeradwyodd y Cyfrifon Blynyddol i'r Bwrdd ac argymhellodd eu cadarnhau yn dilyn</p>
--------	---

	<p>cymeradwyaeth yn y Pwyllgor Archwilio. Estynnodd NZ ei diolch i AW a thîm cyllid BIPBA am eu holl waith caled.</p> <p>Ar ran y Bwrdd, diolchodd JW i NZ ac aelodau'r AC am eu goruchwyliaeth a'u craffu trylwyr.</p> <p>Yna gwahoddodd JW JB i gyflwyno'r Adroddiad ISA260 o dan eitem 2.2 ar yr Agenda.</p>
--	---

2.2 ARCHWILIAD ISA260 O DDATGANIADAU ARIANNOL

104/25	<p>Tynnodd JB sylw at elfennau allweddol yr adroddiad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Darparu safbwynt sicrwydd gwir a theg diamod, ynghyd â barn reoleidd-dra gymwys ar y cyfrifon. • Cadarnhad nad oedd unrhyw gamddatganiadau heb eu cywiro. • Y canfyddiad ynghylch yr angen i gryfhau'r trefniadau llywodraethu mewn perthynas â phenodiadau cyfarwyddwyr gweithredol dros dro; Nid oedd y Bwrdd wedi cadarnhau un penodiad dros dro yn 2024/25 ac nid oedd Llywodraeth Cymru (LIC) wedi'i gymeradwyo, fel sy'n ofynnol o dan y gofynion a nodir mewn llythyr gan LIC a gyhoeddwyd yn 2021. <p>Yn olaf, diolchodd JB i DG ac i dîm cyllid ehangach y BI am eu cefnogaeth yn ystod yr archwiliad; cadarnhaodd ei fod yn fodlon cadarnhau'r Cyfrifon Blynyddol i'w cyflwyno i Lywodraeth Cymru. Derbyniodd, ystyriodd a chymerodd y Bwrdd sicrwydd o'r datganiadau ariannol a'r trafodaethau o dan eitemau 2.1 a 2.2; a chadarnhau'r Cyfrifon Blynyddol wedi'u harchwilio ar gyfer 2024/25, er mwyn hwyluso eu cyflwyno ymlaen i Lywodraeth Cymru erbyn 30 Mehefin 2025.</p>
--------	---

2.3 LLYTHYR CYNRYCHOLAETH

105/25	<p>Amlinellodd DG y broses ofynnol, gyda'r Prif Weithredwr a'r Cadeirydd yn llofnodi'r Llythyr Cynrychiolaeth, yn cyflawni eu dyletswydd ddyledus mewn perthynas â'r Cyfrifon Blynyddol a'r holl ddatgeliadau perthnasol. Cadarnhaodd DG y byddai cyflwyniad i LIC yn dilyn. Cymeradwyodd y Bwrdd y Llythyr Cynrychiolaeth.</p>
--------	--

RHAN 3: LLYWODRAETHU, RISG A RHEOLAETHAU MEWNOL

3.1 BARN Y PENNAETH ARCHWILIO MEWNOL

106/25

Gwahoddodd JW OL i grynhoi barn yr Archwilydd Mewnol.

Gan gyfeirio at yr adroddiad manwl, tynnodd OL sylw penodol at y canlynol:

- Diben Barn yr Archwiliad Mewnol a'r Adroddiad Blynyddol, fel elfen o'r broses sicrwydd gyffredinol.
- Crynodeb o ganlyniadau'r gwaith archwilio mewnol a gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn, gyda 27 o adolygiadau archwilio wedi'u hadrodd a'u canlyniadau: 1 sylweddol; 16 rhesymol; 9 cyfyngedig; ac 1 adolygiad ymgynghorol.
- Crynodeb o berfformiad archwilio ac asesiad o gydymffurfiaeth â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus.
- Mae'r Archwiliad Mewnol yn canolbwyntio ar risg; byddai angen i'r Bwrdd ystyried ac integreiddio'r canfyddiadau â mecanweithiau sicrwydd eraill i ddatblygu asesiad cynhwysfawr o reolaeth at ddibenion y Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Cynghorodd OL fod y farn gyffredinol ar gyfer 2024/25 yn un o sicrwydd cyfyngedig. Cydnabu y byddai hyn yn ganlyniad siomedig a chyfeiriodd at y papur briffio; nododd hyn y rhesymeg. Estynnodd OL ei ddiolch i gydweithwyr y BI am eu cefnogaeth a'u cydweithrediad parhaus wrth gyflawni'r rhaglen flynyddol o waith archwilio.

Diolchodd JW i OL am ei gyflwyniad a gwahoddodd NZ, fel cadeirydd y Pwyllgor Cynghori, i wneud sylwadau:

Rhannodd NZ ei siom o dderbyn barn sicrwydd cyfyngedig; Byddai'r AC yn defnyddio'r canfyddiadau i gefnogi dysgu ac roedd hi'n edrych ymlaen at weithio gydag Archwilio Mewnol i ddychwelyd i sicrwydd rhesymol ar gyfer y flwyddyn 2025/26.

Rhoddodd NZ ymrwymiad hefyd i wella goruchwyliaeth a chraffu diwyd. Byddai'r traciwr archwilio yn galluogi goruchwyliaeth barhaus o'r sefyllfa. Roedd hi'n edrych ymlaen at weithio gydag OL i sicrhau bod BIPBA yn sicrhau barn sicrwydd well ar gyfer 2025/26.

Gan ddiolch i OL am y gwaith a wnaed, mynegodd AH siom hefyd ynghylch y sgôr sicrwydd a sicrhaodd y Prif Gwnstabl fod trafodaethau gyda chydweithwyr y Tîm Gweithredol wedi atgyfnerthu'r angen i gyfrannu ac ymateb mewn modd amserol; cadarnhaodd ymrwymiad i ddarparu mwy o oruchwyliaeth o'r broses gymeradwyo weithredol.

Derbyniodd y Bwrdd sicrwydd gan Farn Pennaeth Archwilio Mewnol a **chymerodd sicrwydd** ganddi; **cydnabod** yr ymrwymiad ar ran y Tîm Gweithredol i sicrhau gwelliannau; ac **ail-gyfeiriodd** oruchwyliaeth i'r AC i barhau â'u craffu diwyd.

3.2 ADRODDIAD BLYNYDDOL 2024-25

107/25	<p>Wrth gyflwyno'r Adroddiad Blynyddol, cyngorodd HL fod yn rhaid i'r Bwrdd gyflwyno cynllun blynyddol i Lywodraeth Cymru bob blwyddyn ariannol; rhoddodd Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol (CCB) ym mis Medi cyfle i adolygu cyflawniad y cynllun, mewn sesiwn gyhoeddus. Roedd yr adroddiad yn rhoi amlinelliad o lywodraethiant, perfformiad a sefyllfa ariannol Bwrdeistref Sirol BIPBA ar gyfer 2024/25; roedd hyn yn cynnwys y farn archwilio flynyddol gan Bennaeth Archwilio Mewnol. Roedd yr adroddiad terfynol yn adlewyrchu'r holl newidiadau a gynigiwyd yn ystod y broses ddrafftio.</p> <p>Estynnodd JW ei diolch i HL a'r tîm Llywodraethu am eu diwydrwydd wrth ddatblygu'r adroddiad blynyddol.</p> <p>Ystyriodd a chymeradwyodd y Bwrdd yr Adroddiad Blynyddol 2024/25 i'w gyflwyno i Lywodraeth Cymru, er mwyn bodloni'r dyddiad cau o 26 Mehefin 2025.</p>
--------	--

3.3 COFNOD GWEITHREDU

108/25	DERBYNIODD y Bwrdd y Log Gweithredu.
--------	---

RHAN 4: ANSAWDD, DIOGELWCH, PERFFORMIAD AC ADNODDAU

4.1 ADRODDIAD DIWEDDARIAD ARIANNOL

109/25	<p>Wrth gyflwyno'r eitem hon, pwysleisiodd DG bwysigrwydd yr adroddiad wrth nodi manylion y dull, graddfa ac ystod y camau gweithredu sydd eu hangen i fynd i'r afael â'r sefyllfa ariannol yn 2025/26. Ffurfiodd blatfform ar gyfer y blynyddoedd i ddod ac adlewyrchodd y gofynion a nodir yn llythyr Prif Weithredwr GIG Cymru ar 6 Mehefin 2025. Roedd hyn yn ei gwneud yn ofynnol i BIPBA gyflawni alldro gwell ar gyfer 2025/26 nag un 2024/25 (diffyg o £42.5m) fel carreg filltir tuag at gyfanswm rheoli diffyg o £17m. Roedd y Pwyllgor Perfformiad a Chyllid (PFC) wedi ystyried yr adroddiad yn fanwl, gyda thrafodaeth bellach mewn sesiwn frifio i Aelodau Annibynnol ar 24 Mehefin 2025. Diolchodd DG i'w gydweithwyr am yr adborth defnyddiol a chadarnhaodd fod gwaith ar y gweill ar yr awgrymiadau a wnaed.</p> <p>Tynnodd sylw arbennig at:</p>
--------	---

- Tabl 1, ar Dudalen 6: Nododd hwn y cynllun a gyflwynwyd a'r uchelgais o darged arbedion o 5% o £55.4m, gyda diffyg canlyniadol o £58.7m.
- Tabl 3, ar Dudalen 7: Disgrifiodd hyn y cyd-destun ar gyfer y blynyddoedd cyfredol a'r rhai i ddod, gyda llinell welediad i'r cyfanswm targed dros gyfnod o dair blynedd.
- Tabl 4, ar Dudalen 8: roedd hyn yn cyfeirio at y sefyllfa bresennol ar ddiwedd Mis 2; roedd hyn oddi ar y cynllun gyda diffyg o £17m, tua £7m uwchlaw'r taflwybr. Diffyg cyflawni yn erbyn arbedion oedd y prif ffactor a achosodd y diffyg; Roedd y cynnydd a wnaed yn canolbwyntio ar ostyngiadau mewn pwysau ar wasanaethau ac mewn lleoliadau iechyd meddwl.
- Disgwyliadau LIC, ar Dudalen 9, o: camau y bu'n rhaid i BIPBA eu cymryd i leihau'r sefyllfa o £58.7m; datblygu cynllun gwell i leihau i safle alldro 2024/25 o £42.5m (gostyngiad o £16.2m yn erbyn y sefyllfa bresennol); a set o gamau gweithredu wedi'u mesur yn llawn i fynd i'r afael â'r targed newydd o £42.5m ar gyfer 2025/26, ynghyd â chynnydd o ran lliniaru'r risgiau o beidio â chyflawni.
- Y rhagamcaniad pwynt mewn amser, yn Nhabl 5: diffyg o £92.5m pe na bai unrhyw newidiadau/camau gweithredu pellach; yr her glir o symud o sefyllfa bosibl o £92.5m ar ddiwedd y flwyddyn i'r £42.5m gofynnol, gyda gofyniad ychwanegol o £50m uwchlaw lefel y diffyg yn y cynllun a'r targed ychwanegol o £16.2m.
- Tabl 7, ar Dudalen 12: nododd hyn y diffyg o £50m a'r camau uniongyrchol sydd eu hangen i gefnogi adferiad tymor canolig; roedd y rhain yn cynnwys cap ar gyflog amrywiol a lefelau ychwanegol o danwariant corfforaethol.
- Y camau gweithredu sydd eu hangen ar unwaith i fynd i'r afael â'r diffyg a nodir yn Adran 7 o'r adroddiad. Mynegodd DG ei ddiolchiadau i LR a TR am eu gwaith ar gyflog amrywiol, gyda gwaith brys hefyd angen ei wneud ar reoli swyddi gwag. Roedd yn rhaid i'r ffocws ar gapio gwariant fod yn rheolaidd a chydabu DG fod hyn yn golygu bod angen newid diwylliannol ac ymddygiadol ar draws y sefydliad.
- Ailedrych ar gynlluniau'r pwll coch na chafodd eu gweithredu yn 2024/25, i benderfynu ar gyfleoedd; byddai hyn yn darparu ystod sylweddol o opsiynau ychwanegol.

- Y risgiau ariannol pellach ar gyfer y flwyddyn, a nodir yn Nhabl 9, ar Dudalen 18: these comprised mainly unfunded pressures arising in year and broader general risks which were routinely reviewed.
- Tabl senario, ar Dudalen 20: roedd hyn yn proffilio'r llwybr sydd ei angen i gyflawni £42.5m, ochr yn ochr â dau opsiwn arall a oedd yn darparu senario canolbwynt a senario gwaethaf posibl. Byddai trafodaethau a barn y Bwrdd yn helpu i fireinio'r trywydd.
- Yr angen i symud ymlaen ar raddfa ac ar gyflymder gan gynnwys:
  - Cytundeb ar unwaith ar gapiau cyflog amrywiol;
  - Ataliad ar unwaith ar wariant corfforaethol i sicrhau bod y cyfraniad corfforaethol ychwanegol yn cael ei gyflawni;
  - Aseiad o gyfleoedd anghylchol yn ystod y flwyddyn erbyn canol mis Gorffennaf;
  - Cyflwyno'r cyflenwr cymorth allanol dewisol erbyn dechrau mis Gorffennaf, gyda'r dadansoddiad cam cyntaf wedi'i gwblhau o fewn pedair i chwe wythnos.

Wrth grynhoi'r sefyllfa, cyngorodd DG fod gan y Bwrdd ffordd ymlaen arfaethedig i gyrraedd y diffyg o £42.5m; byddai hyn yn dibynnu ar leihau risg a gwneud y mwyaf o gyfleoedd.

Estynnodd JW ei diolch i DG a'r tîm cyllid am y swm rhyfeddol o waith a oedd ynghlwm wrth ddatblygu a rhestru'r swydd.

Yna gwahoddodd JW PP, fel cadeirydd y PFC, i roi cyngor ffurfiol y Pwyllgor i'r Bwrdd. Nododd PP hyn fel a ganlyn:

- Yr angen i sicrhau bod y cap cyflog amrywiol o £32.3m yn arwain at arbedion cylchol, er mwyn nodi newid parhaol mewn diwylliant/ydddygiad.
- Yr angen i gategoreiddio arbedion corfforaethol o £7m fel rhai cylchol a lleihau cyllidebau yn unol â hynny.
- Roedd y PFC o'r farn bod y targed arbedion ar gyfer 2025/26 a nodwyd fel £11.1m (Tabl 7) yn ffigur rhy isel ac nad oedd yn ystyried:
  - Arbedion coch wedi'u cynnwys yn y traciwr £12.8m; dim ond pan oeddent yn wyrdd neu'n ambr y dylid cydnabod arbedion;
  - Yr angen i asesu a meintioli lefel y sicrwydd ynghylch risg. Nododd Tablau 9 a 10 mai'r lefel isaf oedd £17m ond nid

oedd camau lliniaru yn y rhain; roedd yn rhaid i arbedion dalu am y rhain.

- Dylai'r dadansoddiad sensitifrwydd yn Nhabl 10 adlewyrchu'r lefel uwch o arbedion sydd eu hangen, yn hytrach na'r achos gorau o ddiffyg o £59.5m.
- Roedd angen i'r adroddiad sicrhau'r Bwrdd o'r broses sydd ar waith i yrru'r ystod eang o gyfleoedd arbed yn gyflym. Roedd angen mwy o sicrwydd ar yr Aelodau Annibynnol yn hyn o beth.
- Yr angen am un sianel lywodraethu gydlynol ar gyfer cyflawni rhaglenni arbedion ar lefel Weithredol. Roedd hyn yn cynnwys egluro rôl ac atebolrwydd aelodau'r Tîm Gweithredol fel Uwch Swyddogion Cyfrifol (SROs) sy'n gyrru cynlluniau arbed penodol.
- Eglurder ynghylch rhanddeiliaid y rhaglen a rôl Grwpiau Gwasanaeth: rhaid i bresenoldeb ac ymgysylltiad fod yn orfodol, gyda dull cydlynol a symudiad i ffwrdd o weithio silo.
- Dylai fod systemau cymorth clir ac effeithiol ar waith, gyda thargedau sy'n seiliedig ar dystiolaeth.
- Roedd yn rhaid i'r gefnogaeth allanol oedd ar gael dod ochr yn ochr â darparu mewnwelediad, tystiolaeth a chapasiti gwerthfawr.
- Roedd Aelodau Annibynnol yn pryderu ynghylch rhai cofnodion a oedd wedi'u cynnwys yn y cyfleoedd/arbedion coch o £290m; roedd diffyg realaeth yn y dull hwn a gallai rhai cyfleoedd effeithio'n sylweddol ar forâl staff mewn meysydd gwasanaeth a oedd eisoes yn heriol.
- Mewn cydweithrediad â rhanddeiliaid allweddol, byddai angen i Fyrddau Rhaglenni asesu'r awydd i gymryd risg yn erbyn pob cam gweithredu arfaethedig.

Diolchodd JW i PP ac aelodau'r PFC am eu goruchwyliaeth gadarn a'u cyngor clir i'r Bwrdd. Yna gwahoddodd sylwadau.

Cymeradwyodd RO sylwadau PP. O ran arbedion, er bod BIPBA wedi dibynnu mewn blynyddoedd blaenorol ar arbedion anghylchol, bu'n rhaid i'r sefydliad newid i arbedion cylchol, er mwyn cyflawni sefyllfa ariannol gynaliadwy well ar gyfer y dyfodol.

Hefyd, dywedodd RO fod y PFC yn awyddus i ddeall yn fanylach y trefniadau llywodraethu a fyddai'n cefnogi arweinwyr gweithredol ar gyfer rhaglenni arbed; Byddai'r Cyfarwyddwr Cyffredinol yn cynnal gweithdy ar lefel y Bwrdd ym mis Gorffennaf, i archwilio materion llywodraethu a rhoi sicrwydd pellach i'r Bwrdd.

Mynegodd JC ei diolch i DG am y gwaith manwl a wnaed. Croesawodd y craffu llawer gwell a mwy manwl sydd bellach ar waith; rhoddodd hyn lefel o fanylder i Aelodau Annibynnol nad oedd ar gael o'r blaen. Croesawodd MD y gweithdy arfaethedig i alinio goruchwyliaeth a sicrwydd ar gyflawni cynlluniau arbed yn gynnes. Er bod yr arweinydd Gweithredol ar gyfer Gofal Iechyd Parhaus y GIG (CHC) wedi cydnabod y byddai Grwpiau Gwasanaeth yn cyflawni rhai o'r arbedion a nodwyd. Roedd y Rhaglen Gofal Iechyd Parhaus a oedd ar y gweill wedi canolbwyntio ar wella comisiynu a darparu gofal tymor hwy cymhleth, yn fewnol a chyda phartneriaid; byddai'r gweithdy yn gyfle defnyddiol i archwilio dull cwbl gydgyssylltiedig.

Gofynnodd JW am yr amserlen ar gyfer y gwaith; Cadarnhaodd MD fod y gwaith eisoes wedi dechrau, a'i bod yn anelu at gyflymu hyn drwy ymgysylltu â grŵp y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol (RPB) ar ofal cymhleth a thrwy ganoli'r model comisiynu.

Croesawodd NZ ddiweddariad MD a hefyd y lefel uwch o graffu sydd bellach ar waith. Ceisiodd sicrwydd ynghylch adeiladu a gwella trefniadau cynllunio tymor hir ar draws y sefydliad, er enghraifft ar gynllunio'r gweithlu. Cadarnhaodd MD fod prosesau ar waith, gyda dull newydd yn canolbwyntio ar adolygu parhaus ac integreiddio prosesau cynllunio; Byddai sesiwn a drefnwyd ar gyfer mis Medi yn adnewyddu ac yn ailadrodd disgwyliadau at ddibenion cynllunio 2026/27. Byddai agenda cyfarfod y Bwrdd ym mis Gorffennaf yn cynnwys eitem ar hyn.

Gweithrediad: MD/HL

Gwahoddodd JW TR i roi'r wybodaeth ddiweddaraf o safbwynt y gweithlu. Adroddodd TR ei chytundeb â'r Pwyllgor Gweithlu a Datblygu Sefydliadol (WODC) i ddod ag iteriad cyntaf o gynllun y gweithlu i gyfarfod y Bwrdd ym mis Hydref; roedd y gwaith wedi symud ymlaen mewn partneriaeth â Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda (BIPHDd) i sicrhau capasiti a gallu ar draws rhanbarth gorllewin Cymru.

Cadarnhaodd RO y byddai cyfarfod nesaf y WODC yn cynnwys ystyried cynllun gweithlu cynnar.

Gwnaeth SS sylwadau ar y pryder a leisiwyd gan aelodau'r PFC ynghylch cyflymder y newid; Wrth i chwarter 1 ddod i ben, roedd llawer i'w wneud o hyd. Er bod SS yn cydnabod pwysigrwydd ystyriaethau tymor canolig a hirdymor, cynigiodd ffocws di-baid ar weddill 2025/26.

Croesawodd a gwerthfawrogiodd AH y gwaith a wnaed i gryfhau'r cynllun; roedd hi'n cydnabod y risgiau sy'n gysylltiedig ag ef a'r angen i gydbwyso'r rhain yn erbyn yr angen am arbedion ar unwaith. Gan gyfeirio at sylwadau SS, mae'r Bwrdd Adfer a Chynaliadwyedd bellach yn cyfarfod bob pythefnos ac yn bersonol i yrru cynnydd yn ei flaen.

Croesawodd y gefnogaeth allanol sydd ar ddod, gan mai ei rôl yw gweithio ochr yn ochr â'r tîm, yn hytrach na chynnal dull diagnostig. Roedd BIPBA wedi mynd ymhellach nag unrhyw Fwrdd Iechyd arall yn 2024/25 o ran cyflawni arbedion ond wedi dibynnu ar gyfleoedd anghylchol; byddai angen i waith yn 2025/26 a thu hwnt newid pwyslais a chanolbwyntio ar arbedion cylchol. Byddai'n rhaid i weithio ar sawl safle a'r cyfleoedd o amgylch opsiynau digidol i wella cynhyrchiant ac effeithlonrwydd ddod yn fwy pwysig. Yn olaf, nododd AH y byddai hi'n cyfarfod â Phrif Weithredwr GIG Cymru yn fuan i drafod y materion hyn.

Gofynnodd JW i DG am fframio'r ymateb i LIC; Roedd y llythyr dyddiedig 6 Mehefin wedi cydnabod pwysigrwydd llywodraethu a sicrwydd a chadarnhaodd DG fod yr adroddiad yn cydnabod hyn. Byddai'n drafftio'r ymateb ar linellau trafodaeth y Bwrdd ac yn adlewyrchu'r newidiadau a ofynnwyd amdanynt gan y PFC a'r Bwrdd yn y ddogfen derfynol.

Gweithrediad: DG

Gwnaeth JW sylwadau ar bwysigrwydd cyfathrebu rheolaidd â staff a gofynnodd i RT amlinellu'r negeseuon arfaethedig.

Nododd RT ddull dwy elfen: diweddariadau ffeithiol parhaus ar y sefyllfa ariannol, ynghyd â negeseuon wedi'u targedu i gael mwy o effaith ar bwyntiau allweddol, gan ddefnyddio technegau newid ymddygiad priodol.

Y Bwrdd:

- **Ystyriwyd** perfformiad ariannol ar gyfer Mis 2 2025/26 a'r sefyllfa hyd yma yn y flwyddyn (YTD).
- **Derbyniwyd** y cyngor gan y PFC.
- **Ystyriwyd a thrafodwyd** yr elfennau cydrannol a nodwyd yng nghynllun 2025/26 i gyflawni'r diffyg o £42.5m a **chefnogwyd** y bwriad i ennill lle yn erbyn y trywydd.
- **Derbyniwyd** y risgiau, gan bwysleisio'r angen i rybuddio Llywodraeth Cymru am y risgiau sy'n gysylltiedig ag agenda dan bwysau a staff yn gweithio ar y cyflymder a'r ymdrech fwyaf.
- **Cefnogodd a chytunodd** ar y camau gweithredu pellach ac amseriad y rhain, fel y nodir yn adran 10 o'r adroddiad; byddai'r rhain yn sicrhau bod yr opsiynau a gyflwynwyd (yn Atodiad 4 a 5) yn cael eu cyflawni i gyflawni'r diffyg carreg filltir o £42.5m ar ddiwedd 2025/26.
- **Cydnabuwyd** y risgiau a'r asesiad sensitifrwydd a gynhaliwyd, fel yr adlewyrchir yn yr adroddiad.

4.2 ADRODDIAD IECHYD MEDDWL AC ANABLEDDAU DYSGU

110/25

Croesawodd JW MW, y cynghorydd arbenigol annibynnol a gomisiynwyd i roi cyngor arbenigol ar wasanaethau iechyd meddwl ac anableddau dysgu. Byddai ei gwaith yn cefnogi'r Bwrdd yn ei uchelgais i wella'r ddarpariaeth o wasanaethau iechyd meddwl ac anabledd dysgu cynhwysfawr, diogel, o ansawdd uchel ac ymatebol a dod yn Ganolfan Ragoriaeth.

Nododd AH y cyd-destun ar gyfer yr adolygiad; roedd hyn yn cynnwys: cydnabyddiaeth o'r angen i drawsnewid gwasanaethau; nifer o adroddiadau atal marwolaethau yn y dyfodol a nodwyd gan Grwner EF; ac ystâd sy'n heneiddio a oedd angen ei diweddarau'n sylweddol ond nad oedd ganddi gefnogaeth gyfalaf gan LIC. Gyda'i gilydd, roedd y ffactorau hyn wedi arwain at gomisiynu adolygiad allanol ar draws yr ystod lawn o wasanaethau iechyd meddwl, o opsiynau cymorth yn y gymuned hyd at driniaeth a gofal iechyd meddwl arbenigol i gleifion mewnol.

Atgoffodd AH y Bwrdd fod MW wedi ymuno â BIPBA ym mis Ionawr 2025 ac wedi rhannu ei chanfyddiadau a'i mewnwelediadau cynnar yn Sesiwn Datblygu'r Bwrdd ym mis Chwefror. Cyfarfod y Bwrdd oedd y cyfle i MH gyflwyno ei chanfyddiadau yn gyhoeddus a gwahoddod AH hi i wneud hynny.

Diolchodd MW i'r Bwrdd am y cyfle a thynnodd sylw at y wybodaeth fanwl a ddarparwyd yn yr adroddiad; roedd hi'n ddiolchgar i bawb a oedd wedi ymwneud â'r adolygiad.

Yna crynhodd MW ei gwaith hyd yma fel a ganlyn:

- Roedd cwmpas cychwynnol yr adolygiad wedi canolbwyntio ar wasanaethau iechyd meddwl; byddai hi'n ystyried gwasanaethau anabledd dysgu fel darn pellach o waith.
- Roedd BIPBA wedi blaenoriaethu darparu gwasanaethau diogel o ansawdd uchel ac roedd angen y mecanweithiau llywodraethu a risg cywir ar waith i gefnogi goruchwyliaeth briodol. Roedd yr amser yn iawn i adolygu'r rhain, sy'n gysylltiedig â nifer o ddigwyddiadau difrifol a oedd wedi arwain at atal adroddiadau marwolaethau yn y dyfodol. Roedd Crwner EF wedi mynegi pryderon ynghylch y diffyg cysondeb wrth gymhwyso'r gwersi a nodwyd.
- Nid oedd BIPBA wedi denu cyllid cyfalaf gan Lywodraeth Cymru mewn ymateb i achos busnes amlinellol strategol a gyflwynwyd ynghylch ailddatblygu Ysbyty Cefn Coed; rhoddodd hyn gyfle i ystyried ailgynllunio newydd.

- Rhoddodd y cyd-destun polisi ochr yn ochr ag adroddiadau perthnasol eraill fframwaith i BIPBA ddatblygu gwasanaethau o ansawdd uchel drwyddo.
- Roedd pryderon difrifol ynghylch ansawdd yr ystâd cleifion mewnol ar gyfer gwasanaethau i oedolion a phobl hŷn; roedd hyn yn peryglu darparu gofal diogel, o ansawdd uchel, urddasol a therapiwtig. Roedd MW yn falch o gydnabod y gwaith a wnaed eisoes i fynd i'r afael â nifer o faterion uniongyrchol drwy Grŵp Gorchwyl a Gorffen. Byddai cyfarfod y Bwrdd ym mis Gorffennaf yn cynnwys eitem ar yr agenda ar hyn.
- Roedd lefelau staffio islaw egwyddorion staffio diogel iechyd meddwl, gyda chyfran uchel o staff newydd; rhoddodd hyn bwysau ychwanegol ar reolwyr wardiau wrth oruchwylio nifer fawr o staff dibrofiad a staff dros dro.
- Roedd mewnbynnau amlddisgyblaethol is-optimaidd i gyflawni cynllun triniaeth a gofal rheoledig; arweiniodd hyn at oedi yn nhaith y claf a chanlyniadau gwaeth. Yn ogystal, nid oedd tîm amlddisgyblaethol cyson yn gweithio ar draws y gwasanaeth, a oedd yn arfer arferol ar gyfer gwasanaethau iechyd meddwl ac anabledau dysgu.
- Dylai ymgysylltu'n ystyrion â chleifion a gofalwyr i wrando'n ofalus ar eu lleisiau fod yn arfer cyffredin er mwyn gwella dyluniad a darpariaeth gofal, gan ddarparu gwasanaethau gwell a chanlyniadau gwell.
- Roedd model cymunedol wasgaredig; roedd tystiolaeth gyfoes yn dangos bod y model hwn wedi arwain at nifer o wasanaethau llai, pob un â gofyniad trosglwyddo gan greu potensial sylweddol ar gyfer bylchau mewn gofal. Roedd y Crwner wedi tynnu sylw at y bylchau hyn, a oedd hefyd yn amlwg mewn digwyddiadau difrifol eraill.
- Roedd llywodraethu a goruchwyliaeth ar lefel y Bwrdd/Pwyllgor yn fach iawn, gyda gwasanaethau corfforaethol yn cael eu hystyried yn bell o'r Grŵp Gwasanaeth; ni threuliodd y Bwrdd ddigon o amser ar oruchwylio a chraffu, nac ar sicrhau ei hun o ddiogelwch ac ansawdd gwasanaethau.
- Roedd gwybodaeth am berfformiad a systemau casglu data eraill yn wan, gan arwain at ddiffyg gwybodaeth i gynllunio gwasanaethau ac adolygu canlyniadau. Roedd darparu gwybodaeth ddibynadwy yn allweddol i ddarparu gofal diogel i gleifion. Mynegodd MW pryderon ynghylch lefel ymwybyddiaeth

y Bwrdd o'r heriau sy'n wynebu gwasanaethau a'i allu i sicrhau bod gwasanaethau'n ddiogel ac yn effeithiol. Roedd o leiaf 50 o ffynonellau data, ac roedd llawer ohonynt yn rhai â llaw; roedd angen i'r Grŵp Gwasanaeth a'r tîm Digidol gydweithio i wella'r sefyllfa'n gyflym.

- Roedd diffyg rhaglen ymweliadau gan y Bwrdd yn destun pryder; roedd y rhain yn arbennig o bwysig ar gyfer gwasanaethau iechyd meddwl a oedd yn cynnwys amgylcheddau dan glo.
- Roedd triawd rheoli'r Grŵp Gwasanaeth yn newydd ond wedi ymrwymo i wella gwasanaethau; Croesawodd y Grŵp Gwasanaeth y diddordeb newydd gan y Bwrdd, a'r ymrwymiad ganddo.
- Roedd angen rheolaeth gryfach ar fynediad at wasanaethau gofal sylfaenol, lles a gofal iechyd corfforol i wella morbidrwydd a marwolaethau mewn pobl â mhysgedd meddwl ac anabledd dysgu.
- Sefydlu Bwrdd Rhaglen Trawsnewid, mewn ymateb i'r heriau a nodwyd ac a gefnogwyd gan y Bwrdd ym mis Chwefror. Roedd hyn yn cynnwys cyfres o ffrydiau gwaith fel y'u nodir ym mhapur y Bwrdd; Croesawodd MW y mewnbwn a'r cadeiryddiaeth o ffrydiau gwaith gan bobl sy'n gweithio ar draws y sefydliad. Byddai'r rhaglen yn ymgorffori ymgysylltu a chyd-gynhyrchu.
- Roedd partneriaid Awdurdodau Lleol (ALI) wedi ymgysylltu â'r gwaith; Roedd MD yn cefnogi'r gwaith i sicrhau bod ALLau a'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol (RPB) yn ymwneud yn llawn â datblygiadau strategol tymor hwy.
- Roedd y Grŵp Ailgynllunio Gwasanaethau yn archwilio'r holl wasanaethau, gyda Grŵp Gofal Cynlluniedig yn edrych ar Dimau Iechyd Meddwl Cymunedol (CMHTs) ac allgymorth cadarnhaol a'r Grŵp Gofal Heb ei Drefnu yn archwilio gofal cleifion mewnol, triniaeth argyfwng yn y cartref ac un pwynt mynediad. Byddai ALLau yn cymryd rhan yn y gwaith.
- O ran arweinyddiaeth, gwnaeth MW sylwadau ar y gefnogaeth y byddai ei hangen ar y Rhaglen Trawsnewid a'r Grŵp Gwasanaeth.
- Cydnabu MW fyfyrddod a bwriad cadarnhaol y Bwrdd wrth gydnabod a derbyn maint y newid sy'n angenrheidiol.

Ar ran y Bwrdd, diolchodd JW i MW am ei dadansoddiad trylwyr a seiliedig ar dystiolaeth, a'i hymrwymiad i helpu'r sefydliad i gyflawni ei uchelgais. Yna gofynnodd i DG grynhoi'r materion ystâd.

Cyfeiriodd DG at y tabl Diweddariad a Chamau Gweithredu Ystadau ar Dudalen 11 o'r adroddiad a hefyd at lefelau'r ymgysylltu â rhanddeiliaid. Roedd wedi cyfeirio adnoddau at y materion ystâd uniongyrchol ac roedd Llywodraeth Cymru wedi nodi cyfle i ddod â £1 miliwn o gyllid ymlaen o 2026/27 i eleni. Cadarnhaodd DG hefyd y gwaith gweithredol sy'n mynd rhagddo ar atgyweiriadau amgylcheddol, gan gynnwys ffenestri newydd, gan gydnabod bod y rhain yn welliannau tymor byr nad oeddent yn cyfrannu'n sylweddol at gynaliadwyedd yr ystâd. Roedd swyddogion Llywodraeth Cymru wedi ymweld â'r safle ac roedd y Gyfarwyddwr Cyffredinol mewn trafodaeth anffurfiol â nhw. Byddai gwaith gwella uniongyrchol a thymor hwy yn rhedeg ar yr un pryd lle bynnag y bo modd. Ymrwymodd y DG hefyd i ymgysylltu'n weithredol â'r holl randdeiliaid ar yr adolygiad strategol tymor hwy.

Tynnodd JW sylw at rôl arweinyddiaeth y Bwrdd ar gyfer gwasanaethau iechyd meddwl, gan fuddsoddi yn rôl is-gadeirydd; gwahoddod SS i rannu ei fyfyrddau.

Dechreuodd SS drwy ddiolch i MW am ei hadroddiad a'r amser a dreuliodd dros y misoedd diwethaf, gan ymuno ag ef ar ymweliadau gwasanaeth addysgiadol. Crynhodd gynlluniau'r Bwrdd dros amser, yr ymgynghoriadau a gynhaliwyd, ac effaith COVID-19. Myfyriodd SS ar y ffaith, pan nad oedd Llywodraeth Cymru yn cefnogi'r achos amlinellol strategol, fod y Bwrdd wedi canfod ei hun heb gynllun amgen. Roedd hwn yn esgeulustod ac roedd wedi cyfrannu at y sefyllfa bresennol, ac roedd SS wedi mynegi ei edifeirwch am hynny. Tanlinellodd SS y cyfle cadarnhaol a ddaw yn sgil *Fframwaith Iechyd Meddwl a Llesiant Cymru* newydd, asesiad Perfformiad a Gwella GIG Cymru, adroddiad y Comisiwn Cyffuriau sydd ar ddod ac adroddiadau Crwner EM, a fyddai i gyd yn helpu i lunio trawsnewid gwasanaethau. Anogodd SS gynnydd ar gyflymder, gan gydnabod yr angen am fuddsoddiad a ddylai, yn ei farn ef, ddod o feysydd eraill.

Diolchodd JW i SS am ei fyfyrddau ac yna gwahoddodd gwestiynau: Roedd NZ yn teimlo bod yr adroddiad yn anghyfforddus ond yn werth ei ddarllen. Cefnogodd yr angen i fynd i'r afael â materion uniongyrchol a rheoli hyn ochr yn ochr â thrawsnewid gwasanaethau; croesawodd sicrwydd AHs ynghylch sicrhau'r gallu arweinyddiaeth i yrru'r trawsnewidiad yn ei flaen. Byddai angen trefniadau goruchwylio priodol ar y Bwrdd a'r Pwyllgorau hefyd. O ran gwybodeg a data, roedd Seland Newydd yn chwilio am sicrwydd bod y Strategaeth Ddigidol yn cynnwys y gofynion; a bod materion trawsnewid ehangach, fel diwylliant a chydgyngyrchu, o fewn y cwrpas.

Wrth ymateb, rhannodd AH ei phryderon ynghylch cofnodion papur; parhaodd hyn i fod yn broblem ar draws llawer o wasanaethau iechyd meddwl yng Nghymru. Cynigiodd drafodaethau gyda LIC ar ddatblygu cyfleoedd digidol, o ystyried bod rhai byrddau iechyd wedi gwneud cynnydd. Aeth AH ymlaen i gadarnhau y byddai'r Bwrdd yn derbyn asesiad Perfformiad a Gwelliant y GIG yn ei gyfarfod ym mis Gorffennaf.

Gan gyfeirio at y pwyntiau goruchwylio a llywodraethu a godwyd gan NZ, cadarnhaodd JW y byddai'n gweithio gyda HL a chadeiryddion y pwyllgorau i gytuno ar y dull gweithredu.

Gweithrediad: JW/HL/cadeiryddion pwyllgorau perthnasol

Darparodd MJ wybodaeth gefndirol am ddatrysiad digidol integredig iechyd meddwl a gynigiwyd yn 2017, rhaglen gymhleth gyda swyddogaeth yn cymryd peth amser i'w datblygu. Er bod Awdurdodau Lleol wedi mabwysiadu'r system, nid oedd BIPBA wedi gwneud hynny, er y gallai tua 700 o staff gael mynediad at y system a'i defnyddio, gan ddefnyddio cysylltiadau'r ALI. Byddai'r trefniant hwn yn dod i ben ym mis Ionawr 2026, gyda system newydd ddisgwyliedig ar waith; cynigiodd hyn gyfleoedd amserol i ystyried opsiynau digidol. Yn ogystal, cafodd y rhan fwyaf o ddata gwasanaethau cleifion mewnol ei gofnodi ar systemau digidol; nid oedd gwasanaethau cymunedol a chleifion allanol wedi'u digideiddio ac roeddent yn haeddu'r sylw mwyaf.

Gwahoddodd JW AG i roi'r wybodaeth ddiweddaraf am sut y byddai'r Pwyllgor Digidol, Data, Ymchwil ac Arloesi (DDRIC) yn goruchwylio'r gwaith hwn.

Myfyriodd yr AG ar y pryderon a nodwyd yn yr adroddiad; roedd wedi gofyn i MJ am adroddiad brys ar gyfer cyfarfod nesaf y DDRIC i sefydlu llinell sylfaen a nodi unrhyw atebion uniongyrchol a thymor byrrach. Roedd yr AG yn glir bod angen ffocws mwy cytbwys ar y Bwrdd ar wasanaethau iechyd meddwl.

Diolchodd JW i'r AG am godi'r pwynt hwn a phwysleisiodd bwysigrwydd ymrwymiad y Bwrdd i gydraddoldeb ar gyfer gwasanaethau iechyd meddwl ac iechyd corfforol. Cefnogodd holl aelodau'r Bwrdd yr egwyddor hon.

Mynegodd NM ei diolch i MW am yr holl waith a wnaed; roedd yr adroddiad yn anodd ei ddarllen a mynegodd ei phryder ynghylch diffyg ymwybyddiaeth y Bwrdd o'r materion hyn yn gynharach. Gofynnodd NM am sicrwydd bod mecanweithiau bellach ar waith i uwchgyfeirio materion i lefel y Pwyllgor/Bwrdd mewn modd amserol.

Gwahoddodd JW AH i ymateb. Roedd AH yn cydnabod y pryderon a'r angen i ddylunio mwy o systemau cynyddu brys. Roedd dangosfwrdd

gweithredol eisoes ar waith ond nid oedd yn cynnwys gwybodaeth iechyd meddwl eto, oherwydd y materion yr oedd MW wedi'u codi. Dylai'r gwaith sy'n mynd rhagddo i wella'r sefyllfa wybodaeth alluogi datblygu set ddata ar gyfer y Bwrdd; Myfyriodd AH ar y duedd i ganolbwyntio trafodaethau perfformiad ar ofal wedi'i gynllunio a gofal heb ei drefnu; roedd yn rhaid bod cydbwysedd gwell, gyda data perfformiad a oedd yn cwmpasu pob gwasanaeth. Casglodd y Grŵp Gwasanaeth swm ystyriol o wybodaeth; roedd hyn yn gofyn am ddistyllu a nodi dangosyddion allweddol ar gyfer y QSC a sicrwydd ar lefel y Bwrdd; byddai'r Adroddiad Perfformiad hefyd yn cwmpasu dangosyddion iechyd meddwl.

Awgrymodd JW y byddai aildechrau ymweliadau'r Bwrdd, gwaith ar adnewyddu'r archwaeth am risg a rheoli risg, ynghyd â Rhaglen Datblygu'r Bwrdd, i gyd yn helpu i adeiladu gallu'r Bwrdd i nodi risgiau'n gynnar.

Estynnodd KL ei ddiolchiadau i MW; roedd y gwaith yn cynnwys gwasanaethau anabledd dysgu, ac roedd yn ceisio cadarnhad ynghylch yr amserlen ar gyfer hynny. Croesawodd KL y bwriad i ymgorffori goruchwyliaeth yn rhaglen waith y QSC ond roedd yn bryderus ynghylch adnoddau cyfalaf a refeniw i yrru'r gwaith ymlaen a galluogi'r gwaith i'w gyflawni. Yn olaf, gofynnodd am amserlenni ar gyfer y gwaith.

Cadarnhaodd JW y byddai adroddiad ar wahân yn canolbwyntio ar wasanaethau anabledd dysgu; byddai'r Bwrdd yn derbyn hyn yn ddiweddarach yn y flwyddyn.

Cydnabu AH yr angen i gefnogi'r rhaglen drawsnewid, gyda chyllid refeniw yn ofynnol i gefnogi'r prosiect trawsnewid a'r costau sy'n gysylltiedig â gweithredu'r model gwasanaeth. Roedd symud i ddull mwy cyfunol, yn hytrach na'r model gwasanaeth gwasgaredig presennol, yn cynnig cyfleoedd i ryddhau refeniw. O ran cyfalaf, cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Cyffredinol fod BIPBA yn ddibynnol ar Lywodraeth Cymru yn rhyddhau adnoddau i fynd i'r afael â diogelwch a risg yn y tymor byr, ynghyd ag atebion cynaliadwy hirdymor.

Tynnodd y DG sylw hefyd at opsiynau eraill i nodi adnoddau, gan gynnwys: ailddyrranu cyllid ystadau; y £12.5m yn y gronfa ddewisol y gallai'r Bwrdd ei hailddyrranu; a'r cais i dynnu £1m o gyllid i lawr yn 2025/26 a fwriadwyd i'w ddefnyddio yn 2026/27. Byddai cael mynediad at adnoddau ar gyfer newid strategol mawr yn y model ystadau a gwasanaethau yn gofyn am fabwysiadu proses Achos Busnes.

Myfyriodd AH ar y cyfleoedd i feincnodi a gwella rôl gwasanaethau atal ac ymyrraeth gynnar i leihau costau modelau gwasanaeth cleifion mewnol.

O ran amserlenni, cyfeiriodd MW at ddatganiadau cryno a diweddariadau yn yr adroddiad; cadarnhaodd y byddai'r diweddariadau'n ymwneud â'r gwaith a nodwyd yng nghyflwyniad y Bwrdd ym mis Chwefror ac y byddai manylion am waith y rhaglen Drawsnewid yn dod i gyfarfod y Bwrdd yn y dyfodol.

Cododd PP bwysigrwydd gweithio mewn partneriaeth ag ALLau a'r sector gwirfoddol; gofynnodd a oedd enghreifftiau o arfer da ar gyfer gwasanaethau ar y cyd gan y GIG/ALLau a'r cynlluniau i ymgorffori mewnbyn yr ALL yn y rhaglen. Cadarnhaodd MW fod enghreifftiau o arfer da yn bodoli; Cafodd ymgysylltiad partneriaid yr awdurdod lleol a'r sector gwirfoddol ei gynnwys drwy'r RPB.

Cyfeiriodd CT at rôl Llais fel llais y bobl; croesawodd y cyfeiriad at gydgyhyrchu ac ymgysylltu a gofynnodd am ehangder yr ymgysylltu a gynigiwyd ar gyfer ailgynllunio gwasanaethau. Byddai MW yn cyfarfod â CT yn fuan i archwilio'r materion hyn; cydnabu'r angen i ddefnyddio'r ddau fecanwaith presennol, gan gynnwys y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol, a cheisio lleisiau ehangach, gan gynnwys cynrychiolwyr y sector gwirfoddol. Byddai hi'n rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Bwrdd yng nghyfarfod y Bwrdd ym mis Gorffennaf, gan ddisgrifio cydgyhyrchu ac ymgysylltu fel '*yr edau aur drwy'r gwaith i gyd*'.

Nododd DL y diffyg cydraddoldeb yng nghefnogaeth LIC i ddigideiddio; roedd rhai byrddau iechyd wedi gwneud cynnydd tra nad oedd eraill wedi gwneud hynny; byddai hi'n codi hyn yn ffurfiol gyda Llywodraeth Cymru. Cododd hefyd y ffaith bod y Bwrdd yn dibynnu ar adroddiadau gan y Grŵp Gwasanaeth, yn seiliedig yn bennaf ar gofnodion papur; cynigiodd sicrwydd ychwanegol drwy ddefnyddio WPAS cyn gynted â phosibl. Adroddodd DL hefyd ar gynnwys gwasanaethau iechyd meddwl ac anabledd dysgu yn y cyfarfodydd diogelwch tair gwaith y dydd.

Cyfeiriodd JC yn ôl at sylwadau'r NM a'r angen i sicrhau bod y Bwrdd yn gweithredu ar ddull 'dim syrpreisys'; byddai hi'n manteisio ar y cyfle hwn i adolygu ac ailosod agenda'r QSC yn unol â hynny.

Croesawodd RO yr amser a neilltuwyd i ystyried gwasanaethau iechyd meddwl ac anableddau dysgu yn fanwl; pwysleisiodd yr angen i ystyried y gwasanaethau hyn fel rhai prif ffrwd. Roedd angen i'r WODC ystyried dylunio'r gweithlu a datblygu staff fel rhan o'i raglen waith. Cyfeiriodd RO hefyd at brosesau ymgynghori blaenorol a'r angen i gynllunio ac ymgysylltu'n agored ac yn effeithiol.

Croesawodd CM y cyfeiriad at ofal cleifion mewnol yn therapiwtig yn hytrach nag yn ymwneud â chyfyngiant; Roedd datblygu'r gweithlu yr un mor bwysig â'r ystadau wrth yrru model gwasanaeth a phrofiad defnyddiwr gwell. Cydnabu hefyd y ffyrdd y gallai rolau amgen newydd ychwanegu gwerth at lwybrau cleifion mewnol.

Pwysleisiodd ALF yr angen i ymgysylltu a chyfathrebu â staff; heb gyddestun, gallai'r adroddiad gael effaith andwyol ar forâl staff. Roedd angen i staff wybod bod y Bwrdd yn gweithio ochr yn ochr â nhw i ddarparu gwasanaeth newydd a oedd yn adlewyrchu tystiolaeth gyfoes ac, dros amser, a allai ddod yn ganolfan ragoriaeth. Cytunodd MW a dywedodd ei bod wedi mynychu cyfarfod Bwrdd Rheoli'r Grŵp Gwasanaeth yn union cyn cyfarfod y Bwrdd, i drafod y ffordd orau o ymgysylltu â staff a sicrhau bod y negeseuon yn cyrraedd atynt. Ailadroddodd MW fod y staff yn gadarnhaol ynghylch diddordeb y Bwrdd a'r gwaith arfaethedig.

Cytunodd LR fod y staff yn croesawu'r dull a fabwysiadwyd gan y Grŵp Gwasanaeth a'r Bwrdd; roeddent yn optimistaidd ynglŷn â'r datblygiadau arfaethedig.

O ran ymgysylltu, nododd RE nad oedd gan staff fynediad hawdd at e-byst bob amser; Roedd angen i reolaeth ac arweinyddiaeth y Grŵp Gwasanaeth gyfleu negeseuon cyson, gan osod y gwaith cynnar fel cerrig camu tuag at nod terfynol. Cadarnhaodd hefyd y byddai cyfarfod yn cael ei gynnal gyda Llais yr wythnos nesaf i ymweld â nifer o safleoedd.

Crynhodd AH y trafodaethau: roedd y ddadl wedi cadarnhau ymrwymiad y Bwrdd i ddarparu gwasanaethau gwell a dod yn Ganolfan Rhagoriaeth Iechyd Meddwl. Diolchodd i MW eto am ei hadroddiad a chadarnhaodd y byddai cyfarfod y Bwrdd ym mis Gorffennaf yn cynnwys y diweddariad nesaf, crynodeb o'r cynnydd a'r camau nesaf.

Wrth gloi'r drafodaeth, cydnabu JW fod yr adroddiad yn foment hollbwysig i BIPBA ac ychwanegodd ei diolch i MW am ei dadansoddiad manwl. Roedd hi'n ffynhonnell arbenigedd amhrisiadwy i lywio rhaglen drawsnewid y Bwrdd.

Fe wnaeth y Bwrdd:

- **Dderbyn** ac **ystyried** adroddiad yr ymgynghorydd arbenigol annibynnol, gan gynnwys y wybodaeth ddiweddaraf am argymhellion/camau gweithredu sy'n amodol ar gymeradwyaeth ymlaen llaw.
- **Gydnabod** y risg sylweddol o amgylch casglu data a systemau gwybodaeth ar gyfer gwasanaethau iechyd meddwl ac anabledd

	<p>dysgu a chefnogi y camau a gymerwyd hyd yma i fynd i'r afael â'r materion sy'n peri pryder.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gymeradwyo y bwriad i ddefnyddio Strategaeth Cymru Gyfan ar gyfer Iechyd Meddwl a Llesiant fel fframwaith i ategu'r rhaglen drawsnewid. • Gefnogi'r datblygiad cynigion i ddod yn gyntaf i gyfarfodydd y Bwrdd ym mis Gorffennaf ac yna i gyfarfodydd mis Medi, yn dilyn ymarfer ymgysylltu. Byddai'r cynigion yn nodi'r opsiynau ar gyfer datrysiad dros dro i fynd i'r afael â diogelwch ac ansawdd ystad a chyfleusterau cleifion mewnol i oedolion a phobl hŷn. Byddai datblygiad achos busnes newydd ar gyfer ail-ddarparu gwasanaethau cleifion mewnol yn barhaol yn dilyn. • Cytunwyd i dderbyn adroddiad ar Wasanaethau Anableded Dysgu yn ddiweddarach yn 2025/26
--	---

RHAN 5: UNRHYW FUSNES ARALL

5.1 UNRHYW FUSNES ARALL

111/25

Nid oedd unrhyw fusnes arall.

Cyfarfod Nesaf y Bwrdd Iechyd: 31 Gorffennaf 2025

Daeth y cyfarfod i ben am 14:52.